

Integration – analys: Utrikes födda i pensionsåldern 2012

LE0105

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter.....	2
A.1	Ämnesområde.....	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	3
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration.....	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler.....	5
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2.	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet	6
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	6
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	8
2.2.5	Bearbetning	8
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	9

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	9
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Levnadsförhållanden

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Levnadsförhållanden

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Karin Lundström
<i>Telefon:</i>	08-506 941 87
<i>Telefax:</i>	08-506 947 72
<i>E-post:</i>	integration.analys@scb.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24 300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Karin Lundström
<i>Telefon:</i>	08-506 941 87
<i>Telefax:</i>	08-506 947 72
<i>E-post:</i>	integration.analys@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99). Studier inom produkten *Integration – analys* baseras till stor del på uppgifter från databasen STATIV som hämtar uppgifter om den folkbokförda befolkningen från *Registret över totalbefolkningen* (RTB). RTB bygger i sin tur på uppgifter som Skatteverket levererar från folkbokföringen. Många av de variabler som används i analyserna används även i befolkningsstatistiken och enligt förordningen om den officiella statistiken, SFS 2001:100, ska Skatteverket lämna de uppgifter som behövs för befolkningsstatistiken till SCB. I årets rapport används även uppgifter från *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF/SILC), som är en frivillig undersökning.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Grunduppgifterna hämtas från redan befintliga register på SCB. Datamaterialet har sammanställts särskilt för denna rapport och personuppgifterna gallras så fort resultaten tagits fram.

A.9 EU-reglering

Rapporten *Utrikes födda i pensionsåldern* berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Till följd av Integrationsverkets nedläggning i juni 2007 övertog SCB samordnings-, utvecklings- och driftansvaret av databasen STATIV. SCB skall även publicera analyser inom området integration, främst med utgångspunkt i databasen STATIV. År 2008 publicerades den första rapporten i serien *Integration*. Årets rapport *Integration – utrikes födda i pensionsåldern* är den femte som SCB publicerar och syftet är att beskriva levnadsförhållandena bland utrikes födda i åldrarna 65 år och äldre.

A.11 Statistikanvändning

Integrationsfrågor är av ett allmänt samhällsintresse, där departement och myndigheter är huvudanvändarna. Analyserna bör även vara av relevans för media, studerande och allmänhet för att belysa olika frågeställningar inom integrationsområdet.

A.12 Uppläggning och genomförande

I rapportern redovisas levnadsförhållandena för den utrikes födda befolkningen i åldrarna 65 år och äldre ur olika perspektiv, i jämförelse med den inrikes födda befolkningen i samma ålder. I rapporten studeras inkomster, sysselsättning, familj, sociala relationer, boende, hälsa och fritid. Uppgifterna kommer dels från SCB:s totalräknade register och dels från urvalsundersökningen Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC). I rapporten redovisas även uppgifter från Socialstyrelsens register över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering görs.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Ej relevant eftersom varje rapport är av engångskaraktär.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

Statistiken bygger på uppgifter från databasen *STATIV*, *Historiska befolkningsregistret*, *Flergenerationsregistret* och *Inkomst- och taxeringsregistret* (IoT) samt uppgifter från *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF/SILC). Information om innehåll och kvalitet i ovanstående register och i ULF/SILC finns tillgängliga på SCB:s webbplats.

I rapporten redovisas också uppgifter från Socialstyrelsens register över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning. Beskrivning av registret och dess kvalitet finns på Socialstyrelsens webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objekten som studeras är individer. Populationen består av knappt 1 740 000 personer som var 65 år eller äldre i slutet av 2010.

1.1.2 Variabler

I statistiken redovisas följande variabler:

- Födelseland (grupperat efter världsdel)
- Kön
- Ålder
- Vistelsetid i Sverige
- Ålder vid invandring
- Kommungrupp
- Andel förvärvsarbete
- Andel företagare
- Förvärvsarbete efter näringsgren
- Nettoinkomst per månad (median)
- Andel med lägst respektive högst nettoinkomst
- Nettoinkomstens spridning
- Pensionens sammansättning (andel allmän, tjänstepension och privat pension)
- Andel med garantipension
- Andel med behovsprövade bidrag
- Inkomst från behovsprövade bidrag (median)
- Disponibel inkomst per konsumtionsenhet
- Civilstånd
- Make/makas födelseland (utrikes/inrikes född)
- Hur ofta man umgås med barn, syskon och andra släktingar, vänner och bekanta
- Andel som inte har barn boende i Sverige
- Barn boende i samma kommun, samma län eller annat län
- Andel som inte har en nära vän
- Bostadstyp
- Andel med olika typer av värk
- Andel med olika typer av funktionsnedsättningar
- Andel med hemtjänst
- Andel som avstått att besöka läkare respektive tandläkare trots behov
- Andel som rest under det senaste året
- Andel med tillgång till fritidshus och bil
- Andel som motionerar minst två gånger i veckan

- Andel som strövar i skog och mark varje vecka
- Andel som besöker teatrar, konserter, museum och liknande
- Andel som läser böcker
- Andel som använder internet
- Andel som avstått från att gå ut av rädsla att bli överfallen eller hotad
- Andel som besväras av ängslan, oro och ångest

1.1.3 Statistiska mått

I rapporten redovisas resultaten i huvudsak i form av antal och andelar. När det gäller inkomst redovisas medianinkomsten.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken presenteras efter följande redovisningsgrupper:

- Kön
- Ålder
- Födelseland
(Utrikes respektive inrikes födda och grupperat efter världsdel)
- Ålder vid invandring
- Tid i Sverige
- Utbildningsnivå

1.1.5 Referenstider

Referenstiden är år 2010 med undantag för uppgifter från ULF/SILC vilka avser perioden 2010 – 2011.

1.2. Fullständighet

I rapporten redovisas nettoinkomst, uppgifter om hur pensionen fördelar sig i olika delar och andelen som får garantipension och behovsprövade bidrag. Statistik över nettoinkomst uppdelat efter olika inkomstslag redovisas däremot inte.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken i rapporten bygger till största delen på uppgifter från SCB:s totalräknade individregister. Tillförlitligheten är generellt sett mycket hög när det gäller dessa uppgifter. Osäkerheten i statistiken som bygger på registeruppgifter beror framförallt på att uppgift om vissa variabler saknas för en del personer, se 2.2.4 *Svarsbortfall*. Resultaten kan också påverkas, antagligen i mindre grad, av övertäckning (2.2.2 *Ramtäckning*) och mätning (2.2.3 *Ramtäckning*).

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) är en urvalsundersökning vilket innebär en viss osäkerhet, främst på grund av urval och bortfall. De

resultat som redovisas är endast de som är signifikanta på 95-procentsnivån. På SCB:s webbplats finns en utförligare beskrivning av undersökningens kvalitet i dokumentationen *Beskrivning av statistiken*, www.scb.se/le0101.

Uppgifterna från Socialstyrelsens register över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning rapporteras in av samtliga kommuner och bedöms vara av god kvalitet. Registret beskrivs närmare på Socialstyrelsens webbplats, www.socialstyrelsen.se.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken baseras på samliga personer 65 år eller äldre och är därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

Urvalet till ULF/SILC bestod år 2010 av 20 900 individer och år 2011 av 10 100 individer i åldrarna 16 år och äldre. I rapporten redovisas resultaten med 95-procentiga konfidensintervall vilket innebär att sannolikheten är 95 procent att man med det använda urvals- och skattningsförfarandet erhåller ett intervall som täcker in den sökta storheten.

2.2.2 Ramtäckning

Det datamaterial som används i rapporten bygger på uppgifter från RTB och avser den folkbokförda befolkningen. Det finns både personer som borde vara folkbokförda men som inte är det (undertäckning) och personer som är folkbokförda men inte borde vara det (övertäckning). Några exakta mått på storleken på dessa brister finns inte, men övertäckningen betraktas som ett betydligt större problem än undertäckningen. Den främsta orsaken till övertäckning är att utflyttning från landet inte alltid anmäls till Skatteverket. De uppskattningar som gjorts av övertäckningen tyder på att befolkningen överskattas med 30 000-75 000 personer varav merparten är födda utomlands. Övertäckningen bedöms vara störst bland unga vuxna, men kan även ha betydelse när åldrarna 65 år och äldre studeras. Den påverkan övertäckningen kan ha på resultaten är främst att sysselsättningen, andel i särskilt boende och andel med hemtjänst bland utrikes födda underskattas. I avsnittet om inkomster ingår endast de personer som tillhör familjer med en disponibel inkomst skild från noll kronor. Detta för att minska risken att övertäckningen påverkar dessa resultat.

Övertäckningen påverkar också kvaliteten i ULF/SILC genom att dessa personer kommer med i urvalet men göms bland de som är "ej anträffade". I dagsläget saknas studier för att kunna bedöma övertäckningens konsekvenser på statistikens kvalitet.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna till de register som används hämtas från olika administrativa register. Eftersom en stor del av rapporteringen till Skatteverket sköts av administrativ personal som har det som en del av arbetsuppgifterna kan man

rimligen anta att uppgifterna rapporteras med små mätfel. Detta gäller exempelvis för olika inkomstslag. Då rapporteringen sköts av individen själv, t.ex. vid flyttning, är mätfelen troligen mer omfattande.

Uppgifterna i ULF/SILC samlas in av intervjuare vid SCB genom datorstödda telefonintervjuer. Olika typer av mätfel som kan förekomma är att intervjuaren missuppfattar instruktioner eller intervjupersonens svar, att den som intervjuas minns fel (exempelvis om hur ofta denne träffar sina barn) eller fel på grund av att intervjun genomförts med en annan person än den som utvalts att delta i undersökningen. En typ av ”indirekta” intervjuer kan vara de intervjuer som görs med utrikes födda personer som inte talar svenska, genom tolk eller genom en familjemedlem. Kvaliteten i dessa intervjuer är inte alltid acceptabel, vilket har framkommit vid fältobservationer. Detta gör att osäkerheten i resultaten blir större för utrikes födda än för inrikes födda.

2.2.4 Svarsbortfall

Statistiken är totalräknad, men för vissa variabler saknas uppgift för en del personer, s.k. partiellt bortfall. Det gäller exempelvis utbildningsnivå och koppling till barn boende i Sverige. Uppgift om utbildningsnivå saknas i högre grad för utrikes födda än för inrikes födda och cirka 10 procent av den utrikes födda befolkningen 65 år eller äldre har ingen uppgift om utbildningsnivå i SCB:s register.

När det gäller koppling till barn är täckningen i princip fullständig för de som fått barn i Sverige men för de som fått barn innan de invandrat till Sverige saknas oftast kopplingen mellan föräldrar och barn om barnet har invandrat efter 18 års ålder. Detta har framför allt betydelse för utrikes födda och innebär att andelen som inte har barn boende i Sverige överskattas.

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) hade ett svarsbortfall på 35 procent för årgång 2010 och 41 procent för årgång 2011.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

Det finns inga kända fel som eventuellt tillkommit i arbetet med statistiken över

utrikes födda i pensionsåldern. Resultaten har rimlighetskontrollerats kontinuerligt under arbetets gång. För bearbetningar i grundregistren hänvisas till respektive dokumentation för *STATIV*, *Historiska befolkningsregistret*, *Flergenerationsregistret* och *Inkomst- och taxeringsregistret* (IoT) samt uppgifter från *Undersökningarna av levnadsförhållanden* (ULF/SILC). Information om innehåll och kvalitet i ovanstående register och i ULF/SILC finns tillgängliga på SCB:s webbplats.

2.2.6 Modellantaganden

Ålder vid invandring är beräknat utifrån invandringsår och avser ålder vid invandringsårets slut. För de flesta utrikes födda i åldrarna 65 år och äldre finns uppgift om senaste invandringsår. För 87 procent av den utrikes födda befolkningen i åldern 65 år eller äldre gäller att de bara har *ett* invandringsår i registret. För övriga 13 procent saknas antingen uppgift om senaste invandringsår eller så finns det uppgift om mer än en invandring sedan 1969. För dessa personer skattas ålder vid invandring genom att den totala tiden en person varit folkbokförd i Sverige under perioden 1969-2010 dras ifrån åldern vid slutet av år 2010. I många av dessa fall underskattas sannolikt tiden i Sverige och ålder vid invandringen antas alltså vara högre än den faktiskt är. Det gäller särskilt för de personer som varit folkbokförda i Sverige under hela perioden 1969-2010.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Resultat från ULF/SILC redovisas med 95-procentiga konfidensintervall som hanterar urvalsosäkerheten. Några andra osäkerhetsmått har inte beräknats.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Rapporten över utrikes födda i pensionsåldern är av engångskaraktär men rapporter om integration publiceras en gång om året, dock med olika inriktningar.

3.2 Framställningstid

Beräknat från senaste referensperiod i statistiken fram till publicering är framställningstiden ca 12 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering sker i enlighet med SCB:s publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam anvä ndbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Rapporten är av engångskaraktär och att jämföra över tiden är därmed inte relevant.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

I rapporten görs genomgående jämförelser mellan personer födda i Sverige och personer födda utomlands. Jämförelser görs även inom gruppen utrikes födda efter ålder vid invandring.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Statistiken kan jämföras med annan statistik över befolkningens sammansättning, förvärvsarbete, inkomst (exempelvis nettoinkomst och disponibel inkomst per konsumtionsenhet), civilstånd och boende.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Rapporten publiceras i serien *Integration* och är tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se/le0105, och i tryckt form.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av text, diagram och tabeller.

5.3 Dokumentation

Dokumentation utöver denna kvalitetsdeklaration finns i avsnittet "Fakta om statistiken" i rapporten *Integration – utrikes födda i pensionsåldern*. Statistikens framtagning beskrivs mer ingående i dokumentet *SCBDOK* som kommer finnas tillgänglig på SCB:s webbplats, www.scb.se/LE0105.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Grunduppgifterna från SCB:s befintliga register är skyddade av gällande sekretessregler men avidentifierat mikrodata kan efter prövning lämnas ut för forskningsändamål och statistik. För utlämnande av mikrodata hänvisas till uppdragsansvarig vid befolkningsstatistiken, 019-17 61 00, eller befolkning.forskning@scb.se.

5.5 Upplysningstjänster

Karin Lundström, Statistiska centralbyrån, 104 51 Stockholm, telefon: 08-506 941 87, e-post: integration.analys@scb.se